

TORONTÁI

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Egész évre	480 K
Felévre	240 K
Negyedévre	120 K
Egy órára	40 K

Egyes szám ára 2 korona.

POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI NAPILAP

Felelős szerkesztő: Dr. MARA JENŐ.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL
Obilityeva (Zápolya)-u. 1. Telefonszám 21.

MEGJELENIK MINDENNAP, VASÁR-
ES ÜNNEPNAPOK KIVÉTELEVEL.

Veliki Beeskerek, 1920.

XLIX. évfolyam, 171. szám.

Szombat, 1920 augusztus 7.

Egymást leplezetik

le újabban a letűnt regimek vezető emberei, kiválóságai, vaskos köteteiket, röpiratokat írva saját maguk igazolására, képzelt vagy tényleges érdemeiknek sorok közötti, a szerénység mázával behintett előmutatásával akarván utólagos köszönetet vagy megértést szavaztatni maguknak és a bekövetkezett események és fordulatok megtörténtét vagy sorrendjét néha már csaknem komikus naivitással — post festam — megjósolni.

Az emlékiratok szerzői azonban tendenciózusan és gondosan ügyelnek arra, hogy az új fordulatok megteremtőinek és előidézőinek a hiúságait is legyezgessék kissé, a volt, alig pár órával előbb élt hatalmaságok rovására. Hiába, a kényszerűség és életfentartási ösztön nagy mester, átgyurja átalakítja — bár csak külsőleg és szájjal — az embert és az új viszonyokhoz asszimilálja, bár a renegátokat és az elveiket könnyen változtatókat nem mindég szokták baráti parolával fogadni. Az emlékiratok artalma és hangja a szerzők egyénisége szerint változik, azonban egyben mind megegyezik: keserű szemrehányás a multnak — a multért!

Százával jelentek meg már az emlékiratok brozsurák, fehérkönyvek, vörös- és kék- és a jó ég tudja még milyen színű könyvek.

Hát ez mind nagyon szép dolog. Valamicskét, de csak valamicskét okulnak talán belőle mások, a tudós kutató, böngésző majd e betürengetegben, a munkás megkeresi a kiszédésével a napi kenyerét, a kiadó biztosan sokat nyer rajta, pláne, ha „szenzáció leleplezéseket“ tartalmaz, az iskolában a szegény nebulóknak talán még kívülről is be kell majd vágni egy pár velős kitétt ezekből a „történelmi munkákból“, de valljuk be, azért ez az egész öngazoló és másokat leleplező és be- és lerántó irodalom mégis csak nagyon furcsa. Mondjuk ugy, hogy nem fair dolog. Azután meg talán kissé balgaság is, eső után venni föl a köpönyeget. Sokszor saját magukat blamálják vele az illető „vallók“, „igazolók“ és „leleplezők“. Könnyű akkor beszélni, mikor már az emberi élet nagy, önkényes invencióju drámairója, a Sors, gyorsan bemutatja a harmadik felvonást is. Könnyű utólag cáfolni, bizonyítani, jósolni.

Volt nekem egy boldogult matematikai professzorom, aki ha a készületlen és beszekundázott diákja utólag ekszkuzálta magát és igyekezett, persze sugás után, még néhány mentő szót elhebegni, rámondult: Ugy!! Maga ezt tudta!! Hát ha tudta, miért nem mondta!! Mars helyre, haszontalan fráter!

Még mindég háboru...

Oroszország és Lengyelország harca

Az orosz szovjet-csapatok mindenütt előnyomulnak Lengyelországban. — Az oroszok közvetlen Bresztlitovszk előtt állanak. — Bresztlitovszk elesett? — Orosz-lengyel fegyverszüneti tárgyalások. — A szovjet-csapatok Kelet-Poroszország határán. — A lengyelek nem tudják már tartani frontjaikat.

Moszkva. A külügyi népbiztosság ték vissza. Így a szovjetcsapatok már hivatalosan jelenti: Miután a szovjet-Brody előtt állanak. Berlin. A 4-ik orosz hadtest átkaroló kormány elutasította Anglia békeközvetítő ajánlatát, a lengyel kormány még július hó 22-én fölszólította Oroszországot a végleges békét célzó fegyverszüneti tárgyalások megkezdésére. A lengyel kormány ez irányban határozottan komoly lépéseket tett és megbízottait augusztus 1-én elküldötte Baranovicsiba. A lengyel megbízottak kormányaitól csak a fegyverszüneti tárgyalások szerződésének megkötésére kaptak felhatalmazást. Az orosz delegátusok kijelentették, hogy csak akkor tárgyalnak, ha a lengyel kormány olyan megbízottakat küld ki, akik felhatalmazást nyernek a végleges béke megkötésére is. Ezért fölszólították a lengyel kormányt, hogy ilyen értelemben küldje el megbízottait augusztus hó 4-én Moszkvába.

Varsó. Az orosz tábornokok egyértelműleg kijelentették, hogy Lengyelországgal szemben az ellenségeskedést nem szüntetik meg. Az orosz legfelsőbb katonai parancsnokság szigorú parancsot adott ki, hogy az előnyomulást mindaddig kell folytatni, amíg a fegyverszüneti szerződés alá nem írják. A tábornokok azt mondják, hogy az ellenségeskedést még a fegyverszüneti tárgyalások tartama alatt is folytatni fogják, egészen a szerződés aláírásának pillanatáig.

Berlin. A német lapok Koppenhágában fölfogott orosz radiogramot közölnek, amely szerint a szovjetcsapatok elérték Breszt-Litovszkot. Az orosz vezérkar elismeri, hogy Wrangel tábornoknak az angol segítség folytán sikerült ugyan elérni valamelyes eredményeket és Alexandrovszkánál 60 kilométerrel nyomultak előre csapatai, de ez az orosz szovjetcsapatok lengyelországi általános offenzív előnyomulásával szemben alig jelent valamit.

Berlin. Moszkvai radiogram jelentés szerint a szovjetcsapatok Breszt-Litovszkot elfoglalták.

Az oroszok keresztültörték a Narew-vonalat és az előttük állott lengyel hadseregcsoportot a Stochod partjáig vetet-

Brody előtt állanak. Berlin. A 4-ik orosz hadtest átkaroló mozdulata délnyugati irányban még egyre tart, míg egyes bolsevista zászlóaljok Kelet-Poroszország határán nyomulnak határozott irányban nyugat felé. Az oroszok bevették Lomcsát és erős csapatokkal szállották meg az Osztrolenka vasúti csomópontot a labani körig. A lengyelek erre azon a fronton mindenütt visszavonták csapataikat a doni vonalon. Ha az oroszok balszárnya elérte Janovát, akkor a Varsó-Allova vasútvonal erősen veszélyeztetve van.

Megállapítható máris, hogy a breszt-litovszki elővédharc inkább utóvédharc és a lengyel front centruma már vissza is vonult.

A Kelet-Poroszország határmenti falvainak lakossága most már nyugodtabban szemléli a közvetlen előtte lefolyó eseményeket, miután az orosz főparancsnokság halállal bünteti azokat, akik a határt átlépik.

London. Bilscuczky, a lengyel kormány elnöke a frontok bomlásai következtében a frontra utazott.

Páris. Itteni lapok a bolsevisták taktikájáról írva, úgy vélik, hogy a vörösek teljesen okkupálni akarják Lengyelországot, még mielőtt megkötnék a fegyverszünetet.

Koppenhága. Az Oroszország és Lengyelország közötti békés megegyezés céljából fölkinált angol ajánlatról az „Isvestija“ a következőket írja: Az egész dologban a legnagyobb baj az, hogy az ajánlat már nagyon is későn érkezett. Angliának ugy a maga, mint talán egész Európa érdekében, előbb kellett volna ezt a lépést megtenni. Oroszország most már szívesebben tárgyal közvetlenül a lengyelekkel. Nem mintha a lengyel főnemsekkel és kapitalistákkal szimpatizálna, hanem mert Oroszország egyedüli szándéka az, hogy a lengyel és ukrán parasztsággal barátságban éljen és azok javát elősegítse.

Koppenhága. Az orosz szovjet eddigi óriási hadiszerencsége Angliában nagyfokú elkéseredést és egyúttal megdöbbenést keltett. Az összes lapok utalnak a komoly helyzetre és ajánlják, hogy a mostan Angliába megérkezett orosz kereskedelmi küldöttséggel szemben szigorú rendszabályokat alkalmazzanak. A „Daily Chronicle” javasolja, hogy szakítsák is meg mindjárt a delegátusokkal a tárgyalásokat, mert ha a fegyverszünetet meg nem kötik a lengyelekkel, annyi, mintha az entente ellen viselne hadat Oroszország.

Moszkva. Julius 31-én megalakult a lengyel forradalmi bizottság Merleskij elnöke alatt. A bizottság felhívta a lengyel munkásságot, hogy kezdjen harcot Bilsuczky kapitalista kormánya ellen.

A POLITIKÁBÓL.

Beograd. A miniszterválság ügyében még mindig nem sikerült a pártoknak megegyezésre jutniok. A parlamenti egység a demokraták ellenjavaslatát várja, akik még mindig nem válaszoltak, miután Drinkovics nem érkezett még meg. A régens a válság mielőbbi megoldását kívánja. Ma a miniszterek és vezető politikusok újból találkoznak, hogy a válságból kivezető utat találjanak.

Beograd. Dr. Trumbics békedelegátus a napokban Beogradba érkezik és ezután állandóan itt fog tartózkodni.

OLÁHORSZÁG ULTIMÁTUMA OROSZORSZÁGHOZ.

Páris. Oláhország ultimátumszerű jegyzéket küldött Oroszországnak, melyben követeli, hogy az orosz csapatok hagyják el azonnal Besszarabia területét. Az ultimátum határideje három nap.

Közgazdasági benyomások Amerikában.

Irtá: Kádár Gusztáv.
(Folytatás.)

Néhány órai utazás a Pennsylvania-vasúttal eljuttat a másik hatalom székhelyére, Washingtonba. Amint New-York és különösen a Wall-Street környéke a világ legzajosabb és legforgalmasabb helye, úgy Washington a legcsendesebb, a legnyugodtabb városok egyike, ahol kis kertek és pagonyok között elszórtan a nagykövetségek és a hivatalok palotái emelkednek, ahol a kongresszus hatalmas épülete és a Library, a föld legnagyobb könyvtár-épülete, a régi Róma középületeire emlékeztetnek. A Fehér Ház, az elnök székhelye semmiképpen sem árulja el, hogy itt a világ egyik legnagyobb államának a feje székel, inkább egy falusi kuriára emlékeztet oszlopos tornácaival, tagozott épületrészeivel. Ez az Uncle Sam városa, amint ott kedélyesen az államhatalmat nevezik és már magában ez a humorisztikus jelző, hogy az államhatalomnak ilyen intim elnevezése forog közzsájon, bizonyítja azt, hogy errefelé az államhatalom nem az a félelmetes valami, amely itt mifelénk minden esendőri kakastoll láttára szent ijedelemmel tölt el. Nem lehet itt elzárkózni azon benyomás elől, hogy az államhatalmat ugyszólván kizavarták a természetes fővárosból, New-Yorkból és félrelékték ebbe a falusias környezetbe, ahonnan a legkevésbé zavarhatja az igazi hatalomnak, a tőkének cirkulusait. Az elnöki hatalom a Wall-Street hatalmával szemben annál jobban eltörpül, mert az elnököt mindössze négy évre választják, ezen négy év alatt meg kell szerezni azt a befolyást, hogy tovább négy évig is az elnöki székben maradhasson. A fizetése az amerikai viszonyokhoz arányitva csekély, évi 75.000 dollár és itt, ahol minden funkciót a pénzütem szem-

Még az olaszok követelnek elégtételt

A spalatói vérengzés az olasz kamarában. — Olasz kívánságok — A görög-olasz kérdés.

Róma. Az olasz parlamentben Lomba elesett és sebesült katonák családtagjai képviselő meginterpellálta a kormányt a spalatói események ügyében. Az interpellációra folyó hó 3-ikán felelt gróf Sforza külügyminiszter és kijelentette, hogy az olasz kormány már elküldte instrukcióit Beogradba az olasz megbízottak, aki be fogja terjeszteni Olaszország kívánságait a beogradi kormányhoz. Ezen kívánságok a következők: 1. A spalatói tartományi kormányhoz és katonai parancsnoksághoz elégtételt kell adnia a Pulja hadihajónak. 2. A beogradi kormányhoz formálisan ki kell jelentenie sajnálkozását a spalatói események miatt. 3. Kártérítést kell adni az

nek. 4. Meg kell büntetni azokat a jugoszláv katonákat, akik tüzeltek az olasz tengerészekre.

Róma. Gróf Sforza hosszabb tanácskozási Scialoja volt külügyminiszterrel a görög-olasz megegyezés tárgyában. Nincs kizárva, hogy a tanácskozáson az adriai kérdés is szóba került. Az olasz kormány álláspontja Görögországgal szemben az, hogy Itáliának, miután keleten nincs semmiféle bázisa, meg kell tartania Rhodost és Kalist. A többi kisázsiai szigetek pedig Görögország tulajdonát fogják képezni.

LLOYD GEORGE NEM FOGADJA AZ OROSZ DELEGÁTUSOKAT.

Páris. Londonból jelentik: Lloyd George elutasította Krassin és Kamenjev orosz delegátusok azon kérését, hogy őket még a lengyel-orosz fegyverszüneti szerződés megkötése előtt fogadja kihallgatáson.

UJ ANGOL KATONAI ATTACHÉ BEOGRADBAN.

Beograd. Az angol kormány Temperle angol vezérkari őrnagyot nevezte ki katonai attachévá Beogradba. Temperle őrnagy egyúttal a cambridgei egyetem történelem tanára, aki legutóbb feltűnést keltő könyvet irt a párisi békekonferenciáról.

MÉG MINDEG KISÉRT A FORRADALOM ITÁLIÁBAN.

Róma. Az olasz köztársasági pártok az utóbbi időben igen élénk mozgalmat fejtenek ki és azt hangoztatják, hogy Olaszországnak szüksége van a forradalomra. Itáliának nem szabad Dalmáciát okkupálni, Albániát pedig azonnal el kell hagynia, miután az albánok maguk hivatottak arra, hogy sorsuk felett döntsenek.

OLASZ LAPOK SÜRGETIK A MEGEGYEZÉST JUGOSZLÁVIAVAL.

Róma. A „Secolo” ajánlja Giolittinak, hogy találja meg Jugoszláviával a mihamarábbi megegyezést. Példának említi Oláhországot, amely a Bánátról sokat áldozott(?) csak azért, hogy Beograddal jó viszonyban legyen.

pontjából ítélnék meg, ez a fizetés sem nagyon alkalmas arra, hogy az elnöki tekintélyt különösebben emelje. Roosevelt volt az első, aki a hatalom megosztásának ezt a mértékét nem volt hajlandó akceptálni és hatalmas temperamentumával, kitörő energiájával nekiment a Wall-Streetnek. Ezen küzdelemből támadt azon emlékeztető válság, amely az Océanon át Európát is megrázkódtatta és végső eredményében néhány száz budapesti szövetkezet felett is megkondította a halálharangot. Az 1907. évi válságot egyszerűen Roosevelt-pániknak keresztelték el. Nem termelési válság volt az, hanem eredménye azon hatalmi egyensúly megzavarásának, amely mindaddig a börze és a Fehér Ház között fennállt. Roosevelt a Wall-Street közönségét egyszerűen mobnák, a trustök főnökeit liareknek címezte, a vasúttársaságok részvénytökejének ugynevezett vizesítését feltárta a nyilvánosság előtt minden erővel azon volt, hogy a tőke és az államhatalom között fennálló abnormális viszonyt az utóbbi javára billentse. Mikor aztán hatalmas deroutok és a különben is túlságosan merev amerikai bankrendszer következtében a pénzeszközökben beállott elégedetlenség általános válságot idézett elő, Roosevelt maga volt az, aki előbbi kijelentéseinek hatását enyhíteni igyekezett. A válság akkor már önmaga ledöntötte a korlátokat és az Egyesült-Államok közgazdasági életét Roosevelt megint csak Morgannak segítségével terelhetette a rendes mederbe. Canossát járt Morgannál, rendelkezésére bocsátotta az államkincstár millióit és megalázkodott így azok előtt, akik ellen küzdelmét irányította.

Azóta Taft már sokkal békésebb hurokat pengetett, különösen kormányzata elején igyekezett a trustökökkel jó lábon élni. Ő különben is a bírói karból került elő, míg Roosevelt rough-rider és new-yorki rendőrfőnök volt és az előbbi már indulásával is a békésebb, a szerzett jogokat inkább elismerő irányzat hívévé szegődött. Ő már jó és rossz trustöket külön-

böztetett meg, jónak minősítette például a petroleumtrustöt, amelynek működése alatt a petroleum ára leszállott, ellenben rossznak a hustrustöt, amely a hus árának emelkedését idézte elő és ő maga volt az mégis, aki a hustrust elleni vizsgálatot már többször beszüntette, amikor Morganék ismét azzal fenyegettek, hogy az 1907. évihez hasonló eszközökkel fognak ismét fellépni.

Az 1907. évi válság után többször előtérbe nyomult az amerikai bankrendszer megváltoztatásának a terve. Itt Európában szinte néhez megérteni, hogy miért nem valósítja meg Amerika is a központi jegykibocsátás rendszerét, amely csaknem minden európai államban kivétel nélkül bevált, miért nem csábítja a francia példa, amikor Franciaország jegybankjáról Thiers 1872-ben méltán kimondhatta, hogy az ötmilliárdos hadisarc gyors előteremtésével a Banque de France ismét megmentette Franciaország nagyságát és tekintélyét. Az 1907. évi válság után ki is küldetett a National Monetary Commission, amelynek keretében Aldrich senator, a bizottság elnöke, az európai jegybankokról terjedelmes jelentést készített. Mindegyik részére elég hízog szavat talál az európai jegybankok legnagyobb sikerének azt tartja, hogy egy sincs, amelyet pártpolitikai befolyások irányítanak és mégis ezen bizottság tárgyalásaiban az amerikai Central Bank eszméje egészen elposványosodott azon egyszerű okból, mert Amerika közgazdasági hatalmai a pénzrendszer irányításában rejlő erejüket nem akarják kiadni kezükből. De különben is az európai jegybankokról tudjuk, hogy bármily üdvös szolgálatot teljesítenek is ma az egyes országok közgazdaságának, eredetileg ezen bankok egyikét sem a közgazdasági szükségletek hozták létre mert alapításuk idejében hadügyi költségek és az állami hitelek előteremtése volt a cél, amely őket létrehozta és az államal való nexusuk ma is olyan erős, hogy csak az államhatalom céljaival párhuzamosan ha-

1020 HADIBÜNÖS ELLEN INDITÁNAK ELJÁRÁST.

Leipzig. A hadibűnösök ügyét tárgyaló bíróság jegyzéket állított össze, a melyben 1020 személy neve szerepel. Ezek közül 806 ellen az entente, 214 ellen a német kormány kivánságára indítják meg az eljárást.

PROPAGANDA-SZÖVEG AZ OSZTRÁK-MAGYAR BANKJEGYEKEN.

Wien. Hivatalosan jelentik: Pár nap óta a forgalomban lévő osztrák-magyar bankjegyeken monarchista propaganda-szövegű felülbélyegzést vettek észre. Idáig még nem sikerült kinyomozni, hogy kik hozták forgalomba. Intézkedés tétetett, hogy ezeket a pénzeket azonnal kivonják a forgalomból, de hogy az egyesek kárt ne szenvedjenek, elrendelték, hogy az állami pénztárak 14 nap alatt beváltják ezeket a bankjegyeket, amelyek ezen időn túl értéküket veszítik.

RÖVID HIREK.

Beograd. Konyovics, a híres jugoszláv zeneszerző külföldi útjáról visszatért Beogradba, ahol egy nagy opera építési tervével foglalkozik.

Varsó. Danzigban zavargások törtek ki. A német munkások megtámadták a lengyeleket, miközben több halálos és még több könnyebb sebesülés történt.

Szofia. Mult hó 30-ikán Szófiában kigyulladt a katonai arzenál. A lőszer- és technikai raktár teljesen leégett. A tűz oka ismeretlen.

Szarajevó. Terzics Bózsó tábornok és kíséretének támadóit Jován Reszics és Gjuró Siebovics 23 éves egyének személyében elfogták és átadták az ügyészségnek.

ladhatnak. Az Egyesült-Államok, katonai hatalom egyelőre nem lévén, ilyen támaszra szükségük nincsen. Az a két kísérlet, mely az Egyesült-Államok központi bankjának létesítésére irányult, még az angol uralom idején meghusult. Leszűrhetjük itt azt a tanulságot, hogy egy oly érzékeny szervezet, mint egy központi jegybank — a jegybankok egész történeti fejlődése igazolja ezt — máról-holnapra a legzsenszálisabb emberi koncepcióval sem hozható létre, hanem csupán egy hosszú, a viszonyokhoz szorosan alkalmazkodó, a történeti fejlődéssel karöltve járó működés teremtheti meg azt országsszükségleteinek megfelelően. A Central-Bank Amerikában inkább egy jelszó, amelyet a népszerűség kapott fel és Taft, hogy a néphangulatnak némi kárpótlással kedveskedjék, megalapította az amerikai postatakarékpénztárt, a Postal Savings bankot, s ez volt a tapasz, amellyel a központi jegybankért epedők fájdalmát enyhíteni próbálta. Egyébként a postatakarékpénztár szervezetét is úgy oldották meg, hogy a nagybankok érdeke ezáltal csorbulást ne szenvedjen. Főcélja az volna, hogy az amerikai postaintézményt megmentse körülbelül 15 millió dolláros évi deficitjétől. Ez a deficit onnan ered, hogy az amerikai posta kizárólag a levél-szállítási forgalomból él. Az államhatalom gyengeségét semmi sem bizonyítja jobban, mint hogy a csomagszállítás az Express Company kezében maradt és az államhatalom nem volt eddig elég erős arra, hogy ezektől vagyis a trusthatalmaktól a csomagszállítási jogot megvonva, azt az állami postaintézménynek juttassa. A postatakarékpénztár 10 centtől kezdődőleg fogad el betéteket, de 200 dollárnál magasabb betéteket ugyanazon személytől egyazon hónapban el nem fogadhat, 1000 dolláros betétek pedig egyáltalán el nem fogadhatók. Az 500 dollárnál magasabb betétek után legfeljebb 2% kamat fizethető.

(Folytatjuk.)

HIREK.

Gottlob

Christián Biedermayer idejében minden számukban közöltek a művelt családok asztalára való Gartenlaubék, Monatsheftek, Almanachok mindenféle Charadeokat, rejtvényeket. És csöndes, nyugalmas estéken összeült a család zum gemütlichen Familientisch és találgatta ezeket a rejtvényeket. Istenem, milyen bájos, nyugodt ez a kép! Ez az emlék! Szeretném ezeket a boldog időket felújítani és ezért megpróbálom látha a rejtvényekben van a varázs. Feladok hát nektek egy gemütlich rejtvényt.

Találós kérdés.

Egy mázsa buza nálunk 600 korona. Ugyanezt a búzát kiviszik Ausztriába. Wienben kapok egy dinárért kettő kiló kenyert. Nálunk nem kapok egy dinárért egy kilogramm kenyeret sem! Wienben egy dinár 10 korona. Nálunk egy osztrák korona 48 fillér. Öt wieni koronáért, ami tehát 240 jugoszláv fillér, kellene kapnom itt egy kiló kenyeret, mert Wienben ennyiért kapom, mert egy dinár 10 korona és itthon mégsem kapom ennyiért, mert itthon 10 wieni korona egy dinár. De ki vesz itthon wieni koronát. Ezzel szemben hány éves Lloyd George és mit üzentek Lenin nagymamájának.

Nincs több! Ugy-e ez fogas kis rejtély. Akik ezt szépen megtudják fejteni és megírják a szerkesztő bácsinak, azok jutalmul kapnak egy utlevelet Módosra.

Jász.

Dr. Bogdanov Jóca megbízatása. A beográdi agrárreform minisztérium telefonon értesítette az itteni agrárreform-bizottságot, hogy a kormány dr. Bogdanov Jóca ny. főispán-kormánybiztost a felsőtorontali agrárreform-bizottság főnökévé nevezte ki.

Házasság. Léderer Jenő orvostanhallgató folyó hó 8-án d. u. 5 órakor vezeti oltár elé Reisz Ernát a helybeli izr. templomban. Minden külön értesítés helyett.

A jugoszláv-magyar határállomások. A főispáni hivatal közli a beográdi belügy-minisztérium 7869—920. sz. rendeletét, amely szerint a magyar-jugoszláv határ csak a rendeletben megjelölt helyeken léphető át. A határon keresztül való közlekedés eszerint csak Szőreg, Horgos, Ujszeged, Szabadka, Baja és Pécsnél van megengedve, amely helyeken mindenütt vannak jugoszláv határkirendeltségek.

A „Viktoria” uszóversenye. Holnap, szombaton 6 órai kezdettel tartja a Viktoria sportegylet idei első uszóversenyét a Steigerwald-féle uszodában. A mult héten ismertettük a verseny programját és a nevezési feltételeket. Igen sok nevezés érkezett be, a város mindhárom egylete felvonultatja uszógárdáját, sőt több vidéki egyesület, Kikinda, Torontálvásárhely stb. és más egyeten kívüli uszók is kilátásba helyezték jövetelüket.

Egyes számokban, főleg a stafétákban igen érdekes küzdelem várható. A műugrásban az eddig benevezettek előreláthatólag valóságos professzionista mutatványokkal fogják a közönséget gyönyörködtetni. Bejárat a Regatta-épület mellett, csónak-közlekedés az uszodánál és a Regatta háznál. A kényelmes ülőhelyek árnyékban.

Az uszoda bérlője, Schwarz István, tisztelettel felhívja az abonens urakat, hogy az uszóversenyre való tekintettel, szombaton d. u. 3 óráig fűródjenek.

Adomány. Özv. Strausz Zsófia 100 koronát adományozott a r. k. árvaháznak lapunk útján.

Dr. Habsburg Miksa. A „Reichspost”-nak jelentik Freiburgból, hogy Miksa volt főherceg július 21-én az ottani egyetem jogi karán letette a doktorátust. Az új jogtudor Károly exkirály testvéröccse.

Gabonakivitelünk. Szakkörökből nyerjük a következőket: A gabonaneműek kivitelének tilalma megakadályozta azt, hogy kivitelünk versenyezhesen a szomszéd államokban fennálló árakkal. Nagymennyiségű buza és kukorica maradt benn az országban, amelyre a belföldön nem volt szükség, ami a termelőket több millióval megkárosította. A belföldi árak a kiviteli tilalom miatt esni kezdtek. A kukorica ára, amely a tilalom előtt 650 korona is volt, leesett 300-ra, de ezért sem volt eladható. De emellett az alacsony ár mellett sem felel meg a mi gabonánk a kivitelben. A külföldi piaci helyzet megváltozott. Az áresés, valamint a mi valutánk megdrágulása teljesen megállították a kivitelünket, ha meg is van a kiviteli engedély. Amerika Ausztráliában egészséges La Plata kukoricát ajánl 11 osztrák koronáért, franko Tarvis, ami a mi pénzünkben 450 koronának felel meg métermázsánként, elvámolva, ab határállomás. Ha ebből levonjuk a kiviteli vámat, a határig fizetendő vasuti fuvar, a valuta differenciát, akkor 250 korona marad, ab hazai állomás. Tekintve, hogy nálunk jóval drágább a kukorica, lehetetlen a külföldön vevőt találni, de viszont a felesleget nem szabad az országban meghagyni. Ez tehát azt jelenti, hogy a mi árainknak lépést kell tartaniok a külföldiekkel, szükséges tehát, hogy a gyenge tendencia folytatódjék hazai piacunkon és azt hisszük, hogy minden ellenkező törekvés eredménytelen lesz.

Csehszlovák-osztrák tárgyalások. Az elmúlt napokban az osztrák és cseh megbízottak között tárgyalások indultak meg, amelyek a rekompenciációs szerződés likvidációját célozták. A cseh cukor ellenében az osztrákok acélárut szállítottak volna, megvitatták még a hadikölcsönök kérdését is. A tárgyalások folyamán kiderült, hogy nagy ellentétek vannak közöttük. Az osztrák kormány két pénzügyi szakértőt küldött ki, akik a tárgyalásokat folytatni hivatvák.

Evezős turaut. Az eszéki „Neptun” evezős egylet három tagja a napokban meglátogatta a helybeli Torontali hajós-egyletet. A 3 evezős Eszékről Nagybecskerekig 3 nap alatt tette meg az utat, Eszékről kiindulva Novisad, Szlanakamen és Titelen át jöttek fel a Bégán. Innen Obecsén és a Ferenc-csatornán át mentek vissza a Dunára és folytatták utjukat Eszék felé. Az egész utat, amely 700 kilométert tesz ki, 10 nap alatt akarják megjárni.

Footbalmérkőzés. Mint már megirtuk, a Vasasoknak tényleg sikerült egy meglehetősen jó hírnevű beogradi footbalegyesülettel, a Konkordiával egy barátságos mérkőzést lekötnie, s így vasárnap a sportkedvelőknek különös szép játék élvezetében lesz részük.

Az első veliki becskerekeli „Hazugasztársaság” folyó hó 8-án (vasárnap) a szegény iskolásgyermekek segélyezése és felruházása javára a Hochholzer-féle vendéglő (Amerika városrész) kerthelyiségében nagy díjtekézzel és amerikai licitációkkal egybekötött kerti ünnepélyt rendez, melyre az igen tisztelt érdeklődők szívélyesen fogadtatnak. I. díj egy tábla (4 pár cipőre való) finom bokszbőr, II. díj egy tajtékszivarzipka, III. díj egy lombfűrészszel készített kalitka kanárral, IV. díj egy olajfestményű kép, V. díj egy üveg borpárlat, VI. díj 3 liter bor. Kezdeté délelőtt 10 órakor. Este 8 órakor friss kolbászvacsora, utána tánc. Zene. Belépődíj nincs. A jótékony nagyközönség szives pártfogását kéri az elnökség.

Atlétikai mulatság Novisadon. Novisadon folyó hó 8-án, vasárnap délután az ujvidéki Testgyakorlók Köre a Polgári Céllovész-Egylet összes helyiségében műkedvelő előadással és táncal egybekötött nagyszabású kerti ünnepélyt rendez. A kabarében az ujvidéki orfeum tagjai is közreműködnek.

Egy 6 éves fiúgyermeket örökbe adnék. Cim a kiadóba.

Naponta friss Rohoney-dinnye kapható Melencei-u 8. szám alatt.

Strychnin a csokoládéban.

Szenzációs mérgezési bűnügy New-Yorkban.

A new-yorki esküdszék az elmúlt héten két napos tárgyaláson foglalkozott egy szenzációs mérgezési bűnüggyel. Egy Liddle Thomas nevű farmer ült a vádlottak padján 8 személy ellen elkövetett gyilkossági kísérlet gyanúja alatt. Az ügyész elmondotta vádbeszédében, hogy a vádlottat, aki ez év márciusában nővére érdekében egy pört indított, a pör tárgyalása során további bizonyítékok felmutatására kötelezték. A farmer, aki attól tartott, hogyha a pör rosszul sikerül, esetleg elene tesznek bűnvádi följelentést, arra a gondolatra jött, hogy a terhelő tanukat elteszi láb alól. Pár héttel ezután a tanuk egy része kis postacsomagot kapott, a melyeket — amint a címzésből megállapítható volt — ugyanaz a feladó küldte és csokoládét tartalmaztak. Az egyik címzett, Mister Thomson egy darab csokoládét megevett és egyet feleségének adott, aki alighogy szájához emelte, megundorodott tőle és rögtön eldobta. Mister Thomson röviddel ezután napi munkája után ment, de csakhamar strychnin-mérgezés jelei mutatkoztak rajta, úgy hogy komoly veszély fenyegette életét. Két másik egyén analízáltatta a csokoládét, amelyről megállapították, hogy oly mennyiségű strychnint tartalmaz, hogy okvetlen halált idézhet elő az élvezete. A bíróság a vádlottat 7 esetben fölmentette, egy esetben azonban bűnösnek mondotta ki és 10 évi kényszermunkára ítélte.

Megyék, városok.

Vrsac — Versec.

Személyi hírek. Victorescu román kir. őrnagy, a bányavédelmi-bizottság tagja folyó hó 1-én utazott keresztül városunkon, hol hivatalos ügyben egy délelőtti tölött.

Itt időző volt polgártársunk, dr. Miletity Slavko képviselő, volt közegészségügyi miniszter tiszteletére kedden, folyó hó 3-án este a „Vojvodina“-ban 300 terítékes ünnepi vacsorát rendeztek.

Vrsac város bővített tanácsa július havi rendes közgyűlését múlt hó 31-én tartotta igen változatos napirenddel. A közgyűlésről legközelebb számolunk be.

Orosz művészhangverseny. Egy nívós orosz művészescsoport, mely drámai, operas és balletterőkből állott, hétfőn, folyó hó 2-án a Vigadó nagytermében művészhangversenyt rendezett. A koncerten, a kedvezőtlen időjárás ellenére, nagy és előkelő közönség jelent meg, amely mindvégig elismeréssel adózott a vendégművészek előadásának. Különösen sikeres volt Petrowskaja és Beljajewa operaénekesnők Csajkovszky kettőse és pedig az „Onjegin Eugén“ és a „Pique-Dame“ operákból. Petrowskaja asszony azután különös sikert ért el a Puccini „Tosca“ opera híres áriájával, amelyet tomboló taps követett. Aspelund asszony, aki Renger Frigyes karmesterrel felváltva látta el alkalmazkodóan a zongorakíséretet, egy számban mint tehetséges szopránista is mutatkozott be a közönségnek. Az urak közül Tjupin basszista erőteljes, hajlítható orgánuma tetszett különösen. Az estély legsikerültebb száma azonban kétségkívül Adrinowska k. a. és Sechmatoff ur két táncoktatója volt, az első „Hercegnő és báró“, a második „Iskolásfiú és iskoláslány“ címen. Mindkettőt megismételtették. Az estélyt a rendező Swetlanoff ur konferálta kedves szeretetreméltósággal. Hangverseny után tánc következett. Külön szenzációt keltettek a rendkívül finom, művésziesen rajzolt műsorok, amelyeket az orosz művészek festettek.

Nyomatott Pleitz Fer. Pálnál Veliki Beeskerek.

Senta. — Zenta.

Orosz ballet. Julius 31-én és augusztus 1-én este igen sikerült két előadást tartott Irinkov Dimitrinov orosz társulata. Az előadás tulnyomó része táncokból állott, melyek művészi kivitele méltán elismerést érdemel. A táncok egyrésze a finomság és gyengédség, a másik része pedig a féktelen szenvedélyesség, vadság művészi bemutatása volt. Mindkét előadás legszebb mutatványa volt egy ókori időkre emlékeztető görög tánc a „Bachanalia“, amely kifejezésre juttatta mindazt a féktelenséget, mértéktelenséget, amely ezen élvezethajhászó kort a mulatozásában jellemzi. Az összes szereplők igyekeztek bemutatni, hogy a tánc is képes mindazt az érzelmet felkelteni az emberben, amit a zene: az erőt, a hatalmasat, vagy a finomságot, gyengédséget. A szereplők mindannyian törekedtek legjobbat és legszebbet produkálni.

Ahelyezés. Frank Pált, a zentai járásbírórság jegyzőjét a subotici kir. törvényszékhez nevezték ki jegyzőnek.

Érdekes lopási eset. Folyó hó 3-ára virradó éjjelen ismeretlen tettesek körülbelül 150 méter hosszúságú telefonhuzalt loptak el az Adai-utcán. A rendőrség kutatja a vicces tolvajokat.

Téglagyárvezetői

vagy mesteri állást keres

15 évi gyakorlattal bíró és e szakma minden ágában teljesen jártas egyén.

1480

Szíves megkeresések e lap kiadóhivatalába kéretnek.

Kistószeg község előljárósága.

818—1920.

1485

Hirdetmény.

Kistószeg község eladja 1 db 8 éves fekete és 1 db 8 éves sötétpej Nonius fajtájú, tenyészképes s kifogástalan állapotban lévő **tenyészmenőjét**. Ajánlatok 1920. évi aug. hó 15-ig kéretnek. Ajánlatokhoz az ajánlt összeg 10%-a készpénzben bánatpénzül csatolandó. A menék bármikor megtekinthetők. Az ajánlatok felett 1920. évi aug. hó 15-én d. e. 10 órakor dönt Kistószeg község néptanácsa.

Kistószeg, 1920 aug. 2.

Christoph, körjegyző.

Weber, bíró.

STABIL-MOTOROKAT 10—300 HP

ipari üzemek számára rövid határidőre szállít

JUGOSLAVENSKA
INDUSTRIJA MOTORA D. D.
ZAGREB, Sudnička ul. 5.

Kávéházban, vendéglőben kérjük a

TORONTÁL

A gabonaszakmában hosszú évi gyakorlattal bíró

raktárnok állást keres.

Cím a kiadóhivatalban.

1476

Állást keres

1466

valamely üzletben uriaszony, aki több éven át üzletben dolgozott. Beszél németül, magyarul, szerbül és románul.

Cím a kiadóban.

Irodai székek

kerestetnek meguételre.

1389

Cím a kiadóban.

Elsőrendű HERZ-féle

1456

téli szalámit

ajánl a legolcsóbb napiárban a

Nagybecskereki Népbank fűszer- és gyarmatáru osztálya
Veliki Beeskerek, Pariska (Megyeház) u. 2. Telefon 63

Épületfa, deszkák, lépcsők, lécek

minden nagyságban, vagononként, helyben előnyös feltételek mellett kaphatók. Továbbá ajánlunk:

cementet, cementlapokat, cementcsöveket, acetont (benzinpótlék), 80%-os ecetsavat

a legolcsóbb napiárakon **„Materiale“** épületanyag és technikai szükségleti cikkek termelő és kereskedelmi társasága, Osijek.

Hirdetések

felvételnek a

„Torontál“
kiadóhivatalában.

125 1/2 hold

szántóföld

Bocsáron

haszonbérbe kiadó.

Értesítést ad:

Grubits Tivadar

ügyvéd

Velika Kikinda.

1473

Антро колонијална радња

Нафтали М. Леви

БЕОГРАД, Краља Петра у. 44.

Препоручује сву колонијалну робу по најнижим ценама. — Телефон 535.

Engro üzletben állandóan nagy készletet tartok fűszerekben és gyarmatárakban, melyek eladását a legolcsóbb árban ajánlom.

NAFTALI M. LEVI, BEOGRAD

fűszer- és gyarmatáru kereskedése

1256 Kralja Petra ulica 44. — Telefon 535.

Kiadó: Pleitz Fer. Pál.